

Državna potpora: Izvješćem o sektorskom istraživanju pružaju se smjernice o mehanizmima za razvoj kapaciteta

Bruxelles, 30. studenoga 2016.

Europska komisija objavila je završno izvješće o sektorskom istraživanju o svojim mehanizmima za razvoj kapaciteta. U njemu se zaključuje da države članice moraju bolje procijeniti potrebu za takvim mehanizmima te se pružaju smjernice o tome kako da se njihovim modelom zajamči sigurnost opskrbe, a istodobno na najmanju moguću mjeru svedu narušavanja tržišta.

U izvješću se iznosi zaključak da države članice često nisu primjerenom procijenile potrebu za mehanizmom za razvoj kapaciteta prije nego što su ga uvele. Osim toga, mnoge države članice tek moraju provesti reforme tržišta koje su nužne za rješavanje problema sigurnosti opskrbe. U izvješću se za slučajeve u kojima je potreban mehanizam za razvoj kapaciteta navode praktične smjernice za države članice o vrstama mehanizama za razvoj kapaciteta koji bi mogli biti najprimjereniji za rješavanje utvrđenog problema.

Sektorskim istraživanjem o mehanizmima za razvoj kapaciteta prikupljeni su podaci kojima je dopunjen [paket Čista energija za sve Europljane](#), koji je Komisija danas predstavila radi stvaranja modernih, funkcionalnijih i integriranijih tržišta električne energije u Europskoj uniji.

Povjerenica Margrethe **Vestager** izjavila je: *Mehanizmi za razvoj kapaciteta moraju biti primjereni u odnosu na problem na tržištu te otvoreni svim tehnologijama i operaterima iz ostalih država članica EU-a. Ne smiju činiti preusmjerenu subvenciju za određenu tehnologiju, primjerice fosilna goriva, ili biti preskupi za potrošače električne energije. Izvješće o sektorskom istraživanju pomoći će Komisiji i državama članicama u uvođenju bolje usmjerenih mehanizama za razvoj kapaciteta, i to samo u slučajevima kada su uistinu potrebni.*

Ali čak i ako su mehanizmi za razvoj kapaciteta dobro osmišljeni, oni ne mogu zamijeniti ključne reforme tržišta električne energije. Zato se sektorskim istraživanjem dopunjuje Komisijin važan paket Čista energija za sve Europljane koji sadržava prijedloge za integriranija i funkcionalnija europska tržišta električne energije.

Glavni zaključci izvješća jesu sljedeći:

Mehanizmi za razvoj kapaciteta moraju biti popraćeni primjerenim reformama tržišta

Iako na europskim tržištima električne energije općenito postoji višak kapaciteta i nedostaci električne energije iznimno su rijetki, u mnogim državama članicama postoji zabrinutost da u budućnosti proizvodni kapaciteti možda neće biti dostatni za udovoljavanje potrebama za električnom energijom. Neke su države članice stoga odlučile uvesti mehanizme za razvoj kapaciteta u okviru kojih se proizvođačima električne energije i ostalim pružateljima kapaciteta isplaćuje naknada za dostupnost u slučaju potrebe. Komisija je popisala ukupno 35 prethodnih, postojećih ili planiranih mehanizama za razvoj kapaciteta u 11 država članica obuhvaćenih sektorskim istraživanjem (Belgija, Danska, Francuska, Hrvatska, Irska, Italija, Njemačka, Poljska, Portugal, Španjolska i Švedska).

Istraživanjem je ustanovljeno da u mnogim državama članicama tržišni i regulatorni nedostaci sprečavaju cjenovne signale nužne za održavanje primjerenih razina sigurnosti opskrbe. Provedbom reformi tržišta predloženih u [paketu Čista energija za sve Europljane](#) mogla bi se uvelike otkloniti zabrinutost u tom pogledu. To uključuje ukidanje niskih gornjih granica cijena električne energije, omogućavanje odgovora na potražnju na tržištu i usklađivanje zona trgovanja s područjima preopterećenosti mreže. Međutim, većina država članica tek mora provesti primjerene tržišne reforme u cilju smanjenja ili čak uklanjanja potrebe za nacionalnim mehanizmom za razvoj kapaciteta.

Stoga će Komisija od država članica koje planiraju uvesti mehanizme za razvoj kapaciteta zatražiti da prvo provedu nužne reforme tržišta.

Mora se pokazati potreba za mehanizmom za razvoj kapaciteta

Istraživanjem se pokazalo da mnogi mehanizmi za razvoj kapaciteta uvedeni u Europi nisu osmišljeni za rješavanje jasno utvrđenog problema sigurnosti opskrbe. Procjene država članica u pogledu stanja

sigurnosti opskrbe nisu dovoljno temeljite i ne temelje se uvijek na gospodarski opravdanom cilju sigurnosti opskrbe. Komisija stoga nalaže da se potreba za mehanizmima za razvoj kapaciteta mora temeljiti na pouzdanoj procjeni adekvatnosti proizvodnje. Današnjim [paketom Čista energija za sve Europljane](#) predlaže se procjena adekvatnosti resursa na europskoj razini kojom će se doći do sve pouzdanije osnove za određivanje potrebe za mehanizmima za razvoj kapaciteta.

Mehanizmi za razvoj kapaciteta moraju biti svrsishodni i otvoreni svim pružateljima kapaciteta

Istraživanjem se pokazalo da bi se model većine mehanizama za razvoj kapaciteta mogao znatno poboljšati.

Prvo, odabrani mehanizam mora biti primjeren u odnosu na utvrđeni problem. S jedne strane, za dugotrajne probleme adekvatnosti vjerojatno je najprimjereniji **mehanizam na razini cijelog tržišta**. S druge strane, privremeni problemi adekvatnosti mogu se uspješnije riješiti privremenim mjerama, primjerice **strateškom rezervom**. Strateškim rezervama određeni se kapacitet zadržava izvan tržišta električne energije kako bi se iskoristio samo u hitnim slučajevima. Ako se problem adekvatnosti proizvodnje odnosi na ograničeno područje, **poboljšani priključci na mrežu** i određivanje **prikladnijih zemljopisnih granica** zona trgovanja vjerojatno su primjereniji za rješavanje povezanih problema adekvatnosti.

Takozvanim „**programom upravljane potrošnje**“ potrošačima električne energije isplaćuje se naknada kako bi smanjili svoju potražnju energije u razdobljima njezina manjka. Istraživanjem je zaključeno da bi takvi sustavi mogli biti primjereni za poticanje fleksibilne potražnje u dugoročnom razdoblju, ali istodobno, oni ne smiju postati subvencija za velike potrošače električne energije.

Drugo, **cijena** plaćena za kapacitet mora se odrediti **postupkom tržišnog natjecanja**. Istraživanjem je potvrđeno da cijene određene administrativnim postupkom nisu primjerene jer zbog njih postoji rizik od pretjerane nadoknade korisnicima ili nemogućnosti pružanja sigurne opskrbe. Određivanjem cijena s pomoću postupka tržišnog natjecanja te otvorenim kriterijima prihvatljivosti kojima se svim potencijalnim pružateljima kapaciteta omogućuje sudjelovanje, osigurava se plaćanje najniže moguće cijene za kapacitet. To je važno kako bi potrošači i dalje plaćali niske cijene električne energije.

Treće, mehanizmi za razvoj kapaciteta trebali bi biti otvoreni i pružateljima u drugim državama članicama. Time će se potaknuti ulaganje u interkonekcijske vodove i proizvodni kapacitet u drugim državama članicama te smanjiti troškovi sustava.

Sljedeći koraci

Budući da se istraživanjem pokazalo da u nizu postojećih mehanizama za razvoj kapaciteta postoje veliki nedostaci, Komisija će nastaviti surađivati s državama članicama kako bi te programe uskladila s pravilima o državnim potporama. Osim toga, svi novi planovi država članica u pogledu uvođenja mehanizama za razvoj kapaciteta procijenit će se u svjetlu uvida dobivenog sektorskim istraživanjem.

Kontekst

Vidi i [Informativni članak o Završnom izvješću o sektorskom istraživanju](#) i [web-mjesto o sektorskom istraživanju](#).

Komisija je u travnju 2015. pokrenula [sektorsko istraživanje](#) u pogledu financijske potpore koju države članice EU-a dodjeljuju proizvođačima i potrošačima električne energije radi osiguranja opskrbe električnom energijom (mehanizmi za razvoj kapaciteta). Izrazila je zabrinutost da bi se mehanizmima za razvoj kapaciteta moglo neopravdano stavljati određene proizvođače ili tehnologije u povoljniji položaj te da bi se mogle stvoriti prepreke prekograničnoj trgovini električnom energijom, što je u suprotnosti s pravilima EU-a o državnim potporama.

Kako bi procijenila je li ta zabrinutost utemeljena Komisija je u proteklih godinu dana od sudionika na tržištu i javnih tijela prikupila informacije o postojećim i planiranim mehanizmima za razvoj kapaciteta u 11 država članica. U travnju 2016. objavila je [privremeno izvješće](#) i pozvala javnost na iznošenje primjedbi.

IP/16/4021

Osobe za kontakt s medijima:

[Ricardo CARDOSO](#) (+32 2 298 01 00)
[Yizhou REN](#) (+32 2 299 48 89)

Upiti građana: [Europe Direct](#) telefonom na [00 800 67 89 10 11](#) ili [e-poštom](#)